

Лозовський Сергій Володимирович,

Заслужений художник України, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», член Національної спілки художників України, м. Одеса, Україна

Метод створення живописного пейзажу-картини в умовах пленеру

Ключові слова: пленер, багатосеансний пейзаж-картина, вибір мотиву, композиція, формат, імприматура, колорит, узагальнення.

Для пленерного живопису – роботі на відкритому повітрі, де стани освітлення швидкоплинні, більш характерною є форма швидкого етюд. Робота над створенням живописного пейзажу-картини безпосередньо на природі потребує особливого методу задля вирішення цілого комплексу завдань по створенню багатосеансного композиційного твору.

У зв'язку з цим необхідна певна підготовча робота, найважливішим етапом якої є вибір мотиву. Важливо не просто знайти вподобаний пейзажний вид, але побачити коли «розкривається місце» – складається мотив. Вибравши місце, спочатку необхідно ретельно його «вивчити»: створити серію короткострокових етюдів з одного положення. Це дозволяє побачити як змінюється об'єкт при русі сонця (співвідношення кількості освітлених частин і тіні), що відбувається з локальним кольором предметів під впливом кольору освітлення, знайти характерний колористичний лад мотиву з урахуванням кольору світла і кольору тіні, світло-кольорово-тональне вирішення просторових планів (наприклад, для приморського мотиву відносини великих колірних плям: будинок, баркас, пісок, дерева другого плану, обриви, море і небо). При цьому важливо стежити і відзначати час кожного стану, втіленого на етюдах, запам'ятовувати характеристики повітряного середовища.

На основі серії начерків, в яких з'ясовується основна композиційна схема, пропорції формату, напрямок освітлення, обирається полотно

потрібного формату. Враховуючи загальний колорит мотиву, на полотні фарбою на розчиннику робиться імприматура – кольорове тонування ґрунту. Поки імприматура підсихає, слід приготувати палітру для живопису. Замішуються мастихіном потрібні «кольори», робляться «розбіли». Коли стан освітлення задовольняє, починається робота. Знаходяться великі кольорові відношення широкими пензлями та флейцями – це називається «розкрити полотно». Сонце безжально рухається обрієм. Потрібного освітлення вже немає. Задачі першого сеансу виконані.

У майстерні робота піддається аналізу «у спокійних умовах». Уточнюються ритми, контрасти розповсюдження, загальна кольорова конструкція твору. На другому, третьому чи десятому сеансі вирішуються задачі твору. Кількість сеансів залежить від стану погоди, складності мотиву і головне – поставлених задач. Визначальним є правильно обраний формат, який дозволить вповні передати красу мотиву. Також важливо знайти колір імприматури для подальшого живопису. На пленері час минає швидко, тому працювати треба широко, не відволікаючись на зайві деталі.

Знайшовши великі кольорові відношення, далі треба з'ясувати для себе ієрархію персонажів. Будь то дерево, хата, дорога, човен, чи блиск на воді. Хто чи що є «головним героєм», персонажами другого ряду, масовкою, віднайти паузи. Кого з «персонажів» твору треба моделювати з ювелірною обробкою, кого більш узагальнено, кого взагалі прибрати. Якщо не продумати режисуру, то створити образ пейзажу не вдасться. Можна написати черговий етюд, «гарний по фарбам», як казали майстри старшого покоління. Заключний етап – узагальнення.

Деякі полотна створюються швидко: всі етапи, від імприматури до узагальнення, встигаєш зробити за один сеанс. Над деякими можна працювати довго на мотиві і в майстерні, через деякий час знову переробляти. Головне у живописному пейзажі-картині – це створення художнього образу, а не нудний перелік дерев, хмарок, хатинок та конячок.